

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УХВАЛЕНО
Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 30.08.2023 року
протокол №9

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора Харківського
національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 31.08.2023 року №217/1

Володимир ПОНОМАРЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ТУРИЗМ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	24 Сфера обслуговування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	242 Туризм і рекреація

Харків
2023

ПРЕАМБУЛА

Склад робочої групи:

Сущенко Олена Анатоліївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму, Гарант ОНП;

Наумік-Гладка Катерина Георгіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри туризму;

Ахмедова Олена Олегівна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри туризму;

Єрмаков Іван Олегович – здобувач вищої освіти;

Шеноголець Валерій Віталійович – голова правління АТ "Готель "Харків".

Розглянуто на засіданні кафедри туризму, протокол № 2 від 25.08.2023 р.

Розглянуто вченою радою факультету Міжнародної економіки та підприємництва, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ОНП оновлено на підставі:

1. Законодавчих та нормативних актів:

Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань 24 Сфера обслуговування, за спеціальністю 242 Туризм і рекреація, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2023 р. № 941;

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502);

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 44 (у редакції 22.03.2022 р.)

Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.);

переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2022 р. № 1392.

2. Аналізу ринку праці, з урахуванням регіонального контексту.

3. Вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду проведення наукових досліджень у галузі туризму, результатів опитування роботодавців та споживачів, громадського обговорення.

4. Нормативних документів ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

- Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) та докторантурі

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція);

- Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
- Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (введено в дію Наказом ректора № 237 від 30.12.2020 р.);

- Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

5. Рекомендації після процедур внутрішнього та зовнішнього оцінювання ОП.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

I. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії Doctor of Philosophy
Галузі знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм і рекреація 242 Tourism and recreation
Форми здобуття освіти, обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС та терміни навчання	очна (денна, вечірня) форма – 55 кредитів (59 кредитів для іноземців та осіб без громадянства), 4 роки; заочна форма – 55 кредитів (59 кредитів для іноземців та осіб без громадянства), 4 роки
Наявність акредитації	- Сертифікат НАЗЯВО про акредитацію освітньо-наукової програми «Туризм» за спеціальністю 242 Туризм, третій (освітньо-науковий) рівень, №2024 від 29.07.2021 р., акредитовано з визначенням "зразкова" - Строк дії Сертифіката до 01.07.2027 р.
Мови навчання / оцінювання	Українська, англійська
Структурний підрозділ, відповідальний за ОНП	Кафедра туризму
Вимоги до зарахування	Згідно з Правилами прийому до аспірантури Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, до аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами. Набір до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької, французької на вибір в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) у письмовій формі та вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) у письмовій формі за білетами. При розрахунку конкурсного балу вступника до аспірантури також враховуються додаткові бали, що нараховуються за попередні науково-дослідницькі досягнення за спеціальністю
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з туризму і рекреації PhD (24 "Service Sector"), Speciality 242 Tourism and recreation
Кваліфікація професійна	–

Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 24 Сфера обслуговування Спеціальність – 242 Туризм і рекреація
Мета освітньо-наукової програми	Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців ступеня доктора філософії за спеціальністю 242 Туризм і рекреація, інтегрованих у глобальний науково-освітній простір, які отримали нові наукові знання, підготували та захистили власне наукове дослідження з проблематики розвитку глобального туристичного ринку, туризму і рекреації, здатних до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічної та практичної діяльності у сфері туризму і рекреації, викладацької роботи у закладах вищої освіти. Змістовою складовою програми є знання особливостей функціонування глобального туристичного ринку, розуміння пріоритетності національних інтересів держави у сфері міжнародної торгівлі послугами та засад економічної безпеки, здатності розробляти ефективні стратегії розвитку національної туристичної галузі на різних рівнях управління, будувати прогнози на основі емпіричних даних та фактичних показників, застосовувати сучасні досягнення інформаційно-комунікаційних технологій у процесі організації туристичної діяльності.
Фокус та особливості (унікальність) програми	Загальний: – набуття навичок проведення наукових та прикладних досліджень у сфері туристичної діяльності; – підготовка фахівців для сфери вищої освіти (викладачів дисциплін професійного циклу та дослідників). Спеціальний: – підготовка дослідників, здатних проводити комплексний аналіз туристичної галузі на різних рівнях господарювання, спроможних працювати із різними джерелами інформації, у тому числі іншомовними, та будувати прогнози діяльності рекреаційної сфери на основі побудови економетричних моделей; – орієнтація на використання інноваційних технологій у науковій та педагогічній діяльності, роботу із спеціалізованими пакетами прикладних програм. Освітня концепція націлена на удосконалення системи підготовки докторів філософії за спеціальністю Туризм у рамках сприяння реалізації державних і регіональних стратегій розвитку, планів дій щодо підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку, покращенню соціально-економічних показників держави як на макро-, так і на мікрорівні; визначення основних завдань і рекомендацій стосовно навчального процесу, головної мети і стратегії надання вищої освіти згідно з багаторічними традиціями ХНЕУ ім. С. Кузнеця на засадах виховання творчої, самосвідомої, патріотичної і всесторонньо обізнаної особистості. Особливо актуальним у сучасних умовах є підготовка науковців, які досконало володіють методологічним апаратом теоретичних і практичних досліджень не тільки у своїй галузі знань, а й здатні встановлювати взаємозв'язок з усіма соціально-економічними явищами і процесами, що так чи інакше стосуються галузі туризму. Тому дана програма містить як вузькоспеціалізовані модулі, метою яких є формування професійних компетентностей відповідно до обраної спеціальності, так і модулі, завданням яких є удосконалення навичок із проведення міждисциплінарних досліджень, побудови наукових гіпотез

	та застосування елементів творчого пошуку під час аналізу усталених парадигм. Окремі дисципліни та теми присвячені вивченню сучасних інформаційних технологій та їх використанню у організації наукових досліджень та практичній діяльності туристичних підприємств.
Опис предметної області	Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: туризм як суспільний феномен і складна динамічна система, що включає об'єкти, явища, умови та процеси географічного, економічного, організаційно-правового, соціокультурного, екологічного, психологічного змісту, пов'язані з безпечним подорожуванням та обслуговуванням туристів; туризм як сфера професійної діяльності суб'єктів індустрії туризму щодо організації та управління рекреаційно- туристичним процесом на різних ієрархічних рівнях, забезпечення умов функціонування і розвитку туристичного ринку. Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійного та дослідницько-інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, виконувати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, концепції, принципи туризму і рекреації. Методи, методики та технології: загально- та спеціально-наукові, теоретичні та емпіричні методи наукового пізнання: геопросторового, економічного, маркетингового, соціологічного аналізу та синтезу, моделювання, прогнозування, проектування, менеджменту, польових досліджень; сучасні цифрові технології. Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти, картографічні джерела
Академічна мобільність	Право здобувача освітньо-наукової програми на академічну мобільність підтверджується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (затвердженого Наказом ректора №150/1 від 07.09.2016 р.), зокрема: навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому ЗВО (науковій установі) на території України чи за її межами; на визнання результатів навчання індивідуальної академічної мобільності за умови попереднього узгодження обов'язкових умов та процедури перезарахування кредитів (освітніх компонент, інших навчальних досягнень); на укладання угоди про навчання (педагогічну практику) між приймаючим закладом вищої освіти (науковою установою) та ХНЕУ ім С. Кузнеця; на отримання академічної довідки з метою зарахування на програму мобільності, у т.ч. міжнародної; на консультації з відповідними структурними підрозділами ХНЕУ ім. С. Кузнеця щодо вирішення організаційних питань стосовно підготовки та участі у програмах академічної мобільності; вчасно отримувати інформацію та вільно ознайомлюватися із пропозиціями щодо академічної мобільності, у яких здобувач може брати участь у разі відповідності освітнього рівня підготовки та спеціальності.
Академічні права	Після успішного виконання ОНП "Туризм" здобувач допускається до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за

випускників	спеціальністю 242 Туризм і рекреація (PhD: Doctor of Philosophy). Після успішного захисту дисертації може претендувати на підготовку в докторантурі для здобуття наукового ступеня доктора наук (DSc: Doctor of Science) та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Професійні права	Робота у галузі управління туристичною сферою за посадами у підрозділах наукових та державних установ, профільних кафедрах університетів, в органах державної та місцевої влади, на підприємствах та в організаціях. Пропоновані місця працевлаштування: туристичні підприємства; спеціалізовані відділи органів державної влади та місцевого самоврядування (департаменти/відділи з розвитку туризму та рекреації); науково-дослідні установи; заклади вищої освіти; міжнародні та національні громадські організації, що координують діяльність у галузі туризму
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, в органах державного управління туризмом, наукових консультантів в органах влади.

II. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 242 Туризм і рекреація, та їх результатів навчання

Для здобуття ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що мають освітній ступінь магістра.

Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній ступінь вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та здобуття нею результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 242 Туризм і рекреація для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010:

Код КП	Професійна назва роботи
<i>управлінська діяльність у сферу туризму, рекреації та дозвілля</i>	
12. Керівники підприємств, установ та організацій	
1229.4	Керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання
1238	Керівники проектів та програм
248. Професіонали в галузі туризму, готельної, ресторанної та санаторно-курортної справи	
2481	Професіонали в галузі туризму
2481.1	Наукові співробітники (туризмологія, екскурсознавство)
2481.2	Туризмознавці
<i>науково-викладацька діяльність</i>	
2310. Викладачі університетів та вищих навчальних закладів	
2310.1	Професори та доценти
2310.2	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів

Фахівець підготовлений до роботи в галузях економіки за КВЕД 2010:

Код	КВЕД 2010	NACE (Rev. 2)	ISIC (Rev. 4)
<i>M</i>	<i>Професійна, наукова та технічна діяльність</i>	<i>Professional, scientific and technical activities</i>	<i>M</i>
72.20	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук	Research and experimental development on social sciences and humanities	7220
74.90	Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.	Other professional, scientific and technical activities n.e.c.	7490
<i>P</i>	<i>Освіта</i>	<i>Education</i>	<i>P</i>
85.42	Вища освіта	Tertiary education	8542

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері туризму і рекреації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу нових знань, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей, здобуття глибинних знань із спеціальності 242 Туризм і рекреація, засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем історії розвитку та сучасного стану наукових знань і методологічної парадигми досліджень галузі туризму, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку. ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері туризму і рекреації на основі системного наукового та крос-культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК 5. Здатність до проведення досліджень на рівні сучасних вимог, яке призводить до нових знань та формування системного наукового світогляду. ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові і науково-прикладні завдання; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у науковій діяльності. ЗК 8. Здатність розробляти та управляти науковими проєктами, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та реєструвати права інтелектуальної власності. ЗК 9. Набуття універсальних навичок дослідника, мовних

	компетентностей, зокрема здатності спілкуватися державною (українською) та іноземною (ними) мовами як усно, так і письмово, достатньої для представлення і обговорення результатів власного наукового дослідження, обговорення результатів своєї наукової роботи та для повного розуміння іншомовних наукових текстів з рекреаційно-туристичних і суміжних досліджень. ЗК 10. Здатність до організації та проведення навчальних занять у аудиторному та дистанційному форматі з використанням спеціалізованого програмного забезпечення та міжнародних освітніх онлайн-платформ (MOOCs).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері туризму і рекреації, оцінювати та забезпечувати якість й результативність досліджень. СК 2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у туризмі і рекреації та дотичних до них галузях знань і міждисциплінарних напрямках, що можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з туризму та суміжних наук. СК 3. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності. СК 4. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземними мовами, розуміти іншомовні наукові тексти за напрямом досліджень. СК 5. Здатність до науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проектами. СК 6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК 7. Розуміння туризму як цивілізаційного феномену, що поєднує геопросторові, соціокультурні, еколого-економічні, організаційно-управлінські явища та процеси на глобальному, національному, регіональному та локальному рівнях. СК 8. Знання та розуміння предметної області туризмознавчих досліджень, методів науково-дослідної діяльності з туризму і рекреації та їх адекватне застосування для обґрунтованого вирішення поставлених завдань. СК 9. Розуміння сутності наукового пізнання в сфері туризму та рекреації, здатність до визначення проблемного поля та формулювання наукових і науково-практичних задач, вміння реалізовувати взаємозв'язок наукового знання з практикою рекреаційно-туристичної діяльності. СК 10. Здатність до особистої відповідальності та автономної ініціативи в складних і непередбачуваних ситуаціях, у професійних або еквівалентних контекстах, пов'язаних із організаційно-управлінською діяльністю чи спеціальною освітою.

З метою забезпечення кореляції визначених Стандартом компетентностей з описом кваліфікаційних рівнів Національної рамки кваліфікацій використовується матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання і компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (**Таблиця 1 Пояснювальної записки**).

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти,

сформульований у термінах результатів навчання за спеціальністю 242 Туризм і рекреація

РН 1. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук, які формують знання з туризму і рекреації, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

РН 2. Володіти передовими концептуальними та методологічними знаннями з туризму та рекреації і на межі предметних галузей, а також дослідницькими навичками, достатніми для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні передових світових досягнень, отримання нових знань та/або продукування інновацій.

РН 3. Планувати та виконувати наукові дослідження з туризму і рекреації й дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів.

РН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, моделювання, наявні літературні дані.

РН 5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН 6. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми у сфері туризму і рекреації.

РН 7. Розв'язувати науково значущі проблеми туризму і рекреації з дотриманням норм академічної етики і доброчесності, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, правових аспектів.

РН 8. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові проблеми з туризму і рекреації державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних національних та міжнародних наукових виданнях.

РН 9. Розробляти і реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику, керувати дослідницькою, інноваційною, інвестиційною та проєктною діяльністю

РН 10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері туризму і рекреації, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН 11. Здатність ініціювати, розробляти та реалізовувати проєкти в сфері туризму та рекреації; здійснювати аналіз туристичних потоків регіону, визначати найперспективніші ринки міжнародного туризму; визначати головні чинники позитивного та негативного впливу на рівень інвестиційної привабливості туристичної галузі регіону, визначати пріоритети у реалізації бізнес-проєктів туристичної сфери.

VI. Структура освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії

6.1 Обсяг кредитів ЄКТС,

необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм і рекреація освітньо-наукової

програми "Туризм" становить 55 кредитів ЄКТС. За умови підготовки іноземців та осіб без громадянства обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 59 кредитів ЄКТС.

Вибіркова складова освітньо-наукової програми становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Термін навчання: очна (денна, вечірня) форма – 4 роки; заочна форма – 4 роки.

6.2 Структура освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

Галузь знань 24 Сфера обслуговування
спеціальність: 242 Туризм і рекреація
освітньо-наукова програма "Туризм"

Цикли підготовки освітньо-наукової програми	Загальна кількість кредитів ЄКТС	Структура, %
Обов'язкова складова	35	64%
*Обов'язкова складова (у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства)	39	66%
Вибіркова складова	20	36%
*Вибіркова складова (у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства)	20	34%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	55	100%
<i>у тому числі: вибіркова складова</i>	20	36%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ (у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства)	59	100%
<i>у тому числі: вибіркова складова (у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства)</i>	20	34%

Вибіркова складова освітньо-наукової програми складається з 20 кредитів ЄКТС та входять до загального обсягу кредитів. Індивідуальний навчальний план здобувача, крім обов'язкових складових, містить перелік дисциплін за вибором здобувача.

Вибіркова складова полягає у вільному виборі здобувачами дисциплін, які формують здобуття знань із спеціальності, а також вибір дисциплін, що пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником. Здобувач також має право обрати дисципліну, яка пропонується для інших рівнів вищої освіти. Взяти участь у формуванні вибіркової складової можуть усі кафедри університету.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

Галузь знань 24 Сфера обслуговування, спеціальність: 242 Туризм і рекреація

Складові освітньо-наукової програми	кредитів ЄКТС	Структура, %
<i>ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА</i>	35 (39*)	64% (66%*)
<i>ВИБІРКОВА СКЛАДОВА</i>	20	36% (34%*)
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ :	55 (59*)	100%
<i>в тому числі: вибіркова складова</i>	20	36% (34%*)

Складові освітньо-наукової програми	кредитів ЄКТС	Форма контролю
I. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ		
<i>ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА</i>		
ОК1. Іноземна мова	6	Залік
ОК2. Філософія науки	4	Екзамен
ОК3. Методологія та організація наукових досліджень	6	Залік
ОК4. Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях	5	Залік
ОК5. Педагогічна практика	5	Звіт
ОК6. Українська мова як іноземна*	4	Залік
ВСЬОГО ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА	26	—
<i>ВИБІРКОВА СКЛАДОВА</i>		
ВК1. Вибіркова навчальна дисципліна 1.1	5	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВА СКЛАДОВА	5	—
ВСЬОГО ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	31	—
* ВСЬОГО ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ (для підготовки іноземців та осіб без громадянства)	35	—
II. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ		
<i>ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА</i>		
ОК7. Рекреаційна економіка	4	Екзамен
ОК8. Дослідження світового та регіональних туристичних ринків	5	Залік
ВСЬОГО ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА	9	—
<i>ВИБІРКОВА СКЛАДОВА</i>		
ВК2. Вибіркова навчальна дисципліна 1	5	Залік
ВК3. Вибіркова навчальна дисципліна 2	5	Залік
ВК4. Вибіркова навчальна дисципліна 3	5	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВА СКЛАДОВА :	15	—
ВСЬОГО ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	24	—
РАЗОМ:	55	—
*РАЗОМ (для підготовки іноземців та осіб без громадянства):	59	—

* у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства

	проводиться 2 рази на рік на засіданні кафедри, за якою закріплений здобувач на час підготовки в аспірантурі.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 242 Туризм і рекреація є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання на межі економічних, географічних, педагогічних наук, державного управління, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань з туризмології та наук, що входять до її структури і оприлюднені у відповідних публікаціях. Вимоги до оформлення дисертацій встановлює МОН України. Обсяг основного тексту дисертації 6,5-8,5 авторських аркуша.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Постановою КМУ № 44 від 12.01.2022 "Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії".

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України "Про вищу освіту", а також відповідно до існуючої системи забезпечення якості вищої освіти в Університеті.

Політика щодо забезпечення якості	Політика Університету щодо забезпечення якості реалізується через внутрішні процеси забезпечення якості із залученням всіх структурних підрозділів Університету та учасників освітнього процесу. Є публічною та відкритою для всіх учасників освітнього процесу, а також різних стейкхолдерів. Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: відповідальності; відповідності; адекватності; автономності; вимірюваності; академічної культури; відкритості. Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця: формалізація політики якості, стратегічних цілей, завдань постійного поліпшення якості; розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти; підготовка та проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг і задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти; залучення стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів вищої освіти, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до прийняття рішень за напрямками внутрішнього забезпечення якості; зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів,

	виконання ліцензійних вимог, акредитації.
Забезпечення якості розроблення, затвердження та оновлення освітніх програм	Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними актами в ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перегляд освітніх програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми, тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей, актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів. Для перегляду освітніх програм використовуються: онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, самооцінка робочою групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми. Періодичність перегляду освітніх програм здійснюється: а) щорічно за результатами моніторингу; б) після завершення освітньої програми здобувачами вищої освіти.
Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів	Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами. Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю; порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах (технологічних картах) навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін; обліку результатів навчання, який ведеться з використанням програмного забезпечення корпоративної інформаційної системи управління (електронний журнал) та інформаційного середовища Персональної навчальної системи (ПНС) Університету. Оприлюднення результатів успішності, оцінювання результатів навчання відбувається через звіт «Інформація про поточну успішність та відвідування занять за навчальними дисциплінами семестру» (сайт Університету) та на сайті Персональних навчальних систем. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100-бальної накопичувальної бально-рейтингової системи. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти завершується атестацією, яка здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою Університету (або іншого закладу вищої освіти чи наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.
Забезпечення якості студентоцентрованого освітнього процесу	Студентоцентроване навчання реалізується через організацію освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу. Передбачає надання можливості вибору здобувачем вищої освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження.
Забезпечення якості науково-педагогічних працівників	Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами та у різних суб'єктах підвищення кваліфікації. Забезпечення підвищення кваліфікації відбувається за рахунок: удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з

	урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його наявності); набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади; формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо. Щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Університету здійснюється за рахунок використання механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності, її спрямованості на пріоритети розвитку національної системи вищої освіти, стратегії розвитку Університету, особистісного професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Підсумки рейтингового оцінювання підводяться за результатами діяльності, досягнутими протягом навчального року. Оприлюднення результатів щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр та факультетів відбувається на засіданні вченої ради Університету.
Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)	Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів вищої освіти. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються їх потреби та принципи студентоцентрованого навчання. Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає у розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньої-професійної програми та реалізується через Персональну навчальну систему ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а здобувачі вищої освіти поінформовані про їх наявність.
Інформаційне забезпечення (інформаційний менеджмент)	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, освітню, наукову діяльність	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про освітню діяльність за спеціальністю 242 Туризм і рекреація публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця та на сторінці кафедри туризму http://tourism.hneu.edu.ua, включаючи програми для потенційних здобувачів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 242 Туризм і рекреація, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для здобувачів тощо.
Забезпечення академічної доброчесності	Забезпечення запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти та здобувачів вищої освіти реалізується через політику, стандарти і процедури дотримання академічної

добросовісності, регулюється такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Кодекс академічної добросовісності; Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про комісію з питань академічної добросовісності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перевірка наукових праць науково-педагогічних працівників Університету та здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі відкритих інтернет-ресурсів та системи StrikePlagiarism.com, що діє на підставі Ліцензійного Договору про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця у своїй діяльності дотримується законодавства України в сфері виявлення, протидії та запобігання корупції, забезпечення гендерної рівності, недопущення дискримінації. Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регламентує застосування заходів щодо виявлення та попередження конфліктних ситуацій, алгоритм дій у зв'язку із встановленням таких ситуацій та способи їх врегулювання. Зокрема, у наукових публікаціях та усних висловлюваннях забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ненависті, заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів гендерної рівності та недискримінації, запобігання корупції, презентування даних у аналітичних матеріалах з урахуванням гендерної та недискримінаційної компоненти аналізу.

Пояснювальна записка

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання і компетентностей та дескрипторів НРК представлені в Таблицях 1 і 2.

Компетентності за НРК

Знання	Зн 1. Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності
Уміння	Ум 1. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; Ум 2. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; У3. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей
Комунікація	К 1. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; К 2. Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях
Автономія та відповідальність	АВ1. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікації	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1		Ум 1, Ум 3		
ЗК 2		Ум 1	К 1, К2	АВ1, АВ2
ЗК 3			К 1, К2	
ЗК 4	Зн1	Ум 1, Ум 2		АВ 1
ЗК 5	Зн1	Ум1, Ум2		
ЗК 6	Зн1	Ум2	К1	
ЗК 7		Ум1	К1	АВ1
ЗК 8	Зн1	Ум1, Ум2	К1, К2	АВ1
ЗК 9	Зн1	Ум2	К2	АВ2
ЗК 10	Зн1	Ум2, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК 1	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ1
СК 2	Зн1	Ум 2	К1, К2	АВ1, АВ2
СК 3		Ум1	К1	АВ2
СК 4	Зн1		К2	АВ1, АВ2
СК 5		Ум2, Ум3	К1	АВ1, АВ2
СК 6	Зн1	Ум2, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ2
СК 7	Зн1	У3		

CK 8	ЗН1	У1		
CK 9	ЗН1	УМ1, УМ3		
CK 10		УМ3	К1	АВ1

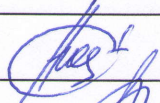

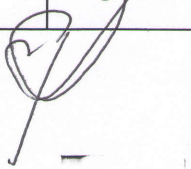
**Матриця відповідності
визначених програмних результатів навчання, компетентностей та освітніх компонентів.**

Програмні результати навчання	Компетентності																			
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності									
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10
PH 1	OK2 OK3			OK5	OK2 OK3	OK2 OK3					OK2 OK3				OK2 OK3		OK2 OK3	OK2 OK3	OK2 OK3	OK5
PH 2					OK3 OK4	OK3 OK4	OK4 OK4	OK3 OK4			OK3 OK4								OK3 OK4	OK5
PH 3		OK2 OK3				OK7 OK8	OK7 OK8	OK7 OK8			OK7 OK8		OK2 OK3					OK7 OK8	OK7 OK8	
PH 4	OK2 OK3	OK1			OK2 OK3	OK2 OK3	OK2 OK3				OK2 OK3	OK2 OK3					OK2 OK3	OK2 OK3	OK2 OK3	
PH 5		OK3 OK4			OK5	OK5	OK5			OK5			OK3 OK4	OK3 OK4					OK5	
PH 6	OK4 OK6			OK1	OK5	OK5	OK5			OK5	OK2 OK3	OK2 OK3							OK5	OK4 OK6
PH 7				OK5			OK6		OK1 OK5 OK6	OK6		OK6								OK5
PH 8		OK4 OK6	OK4 OK6				OK1		OK1	OK1		OK1								OK2 OK5
PH 9	OK2 OK5	OK2 OK5		OK2 OK5					OK1			OK2 OK5	OK2 OK5	OK1		OK2 OK5				OK5
PH 10		OK5	OK1	OK5			OK4 OK6		OK4 OK6	OK4 OK6			OK5	OK4 OK6		OK5				OK5
PH 11			OK1						OK5		OK5	OK7 OK8	OK7 OK8		OK7 OK8					

Гарант освітньо-наукової програми "Туризм"

Олена СУЩЕНКО

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми "Туризм"

Назва структурного/функціонального підрозділу	Дата, підпис
1. Завідувач відділу аспірантури і докторантури	
2. Керівник відділу забезпечення якості освіти	
3. Завідувач кафедри туризму	
4. Проректор з навчально-методичної роботи	
5. Перший проректор	

УКРАЇНА

**ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО - МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ»**

м-н. Свободи, 5, Держпром, 7-й під'їзд, 5-поверх, м. Харків, 61022, тел./факс 757-45-13

Web: <http://tourcenter.kh.ua>, e-mail: tic_kh@ukr.net, код згідно з ЄДРПОУ 37577785

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму "Туризм"
спеціальності 242 "Туризм і рекреація" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Освітньо-наукова програма "Туризм" з підготовки докторів філософії, що забезпечується Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця, у повній мірі відповідає стратегічним пріоритетам розвитку туризму у Харківській області. В сучасних умовах непевності та невизначеності глобальної економіки регіональні програми повинні підтримувати конкурентоспроможність національних галузей, використовувати останні наукові досягнення під час реалізації практичних завдань діяльності.

В умовах високої конкуренції на світовому ринку туристичних послуг особливого значення набуває вміння кожної країни знайти такі ключові переваги, які б створювали враження винятковості пропонованого продукту і водночас стабільності та надійної репутації держави та її регіонів. За умови невдалого вибору певної концепції іміджу регіон ризикує тим, що споживачі можуть перенести негативні враження і на інші, дотепер досконалі, пропозиції, що особливо актуально для рекреаційних районів, що об'єднують декілька послуг чи спеціалізуються на нетипових видах туризму. Крім того, успішність тематичних турів, які є зазвичай дорожчими за стандартизовані, частково залежить і від загального сприйняття дестинації: не завжди високий професіоналізм співробітників, які безпосередньо контактують з туристами, може спонукати відвідувати певні об'єкти частіше, також має значення і середній рівень доходу місцевого населення, і стан наявної інфраструктури, які потрібно враховувати у процесі розроблення заходів регіонального, національного та міжнародного рівнів. Для вирішення таких завдань фахівець із стратегічного планування повинен володіти низкою вузькоспеціалізованих професійних компетентностей, що у повній мірі забезпечуються змістовою складовою освітніх компонентів ОНП "Туризм". Мета Програми є актуальною, результати попереднього аналізу вимог суб'єктів туристичного ринку м. Харкова та Харківської області дозволяють вважати, що представлена програма повинна і надалі пропонуватися університетом, оскільки регіон на постійній основі потребує фахівців галузі туризму, які розуміються на потребах внутрішнього ринку із урахуванням сучасних геополітичних особливостей функціонування сфери міжнародного туризму.

Рекомендується посилити навчальні дисципліни обов'язкової складової навчального плану індивідуальною компонентою, що б надало можливість слухачам освітньо-наукової програми працювати над регіональним контекстом власних досліджень

за тематикою дисертаційної роботи та упроваджувати розроблені рекомендації у діяльність ОКЗ "Харківський організаційно-методичний центр туризму".

У цілому ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 242 Туризм і рекреація у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця відповідає сучасному рівню наукових досліджень та практики освітньої діяльності, є логічною, структурованою та враховує вимоги регіонального ринку праці, що дозволяє рекомендувати її до використання.

З повагою,
директор ОКЗ "Харківський
організаційно-методичний центр туризму"

Валентина ХОЛОДОК

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму "Туризм" спеціальності 242 "Туризм і рекреація" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Туристична діяльність та пов'язані з нею міжнародні операції є одними з найбільш популярних в Україні та багатьох інших державах світу, адже вони не вимагають надмірних зусиль із забезпечення ресурсами й розбудови відповідної інфраструктури. Тим не менш, існують певні недоліки у розумінні стратегічних завдань та підходів щодо вирішення поточних проблем, особливо на рівні безпосередніх виконавців. Тому орієнтація змістових складових програми на дослідження досвіду провідних країн світу, у тому числі СС, які пройшли довгий шлях до сьогоденного успіху у різних секторах туризму, є вкрай важливим. Актуальність мети освітньо-наукової програми, використання міждисциплінарного підходу обґрунтовується тим, що й досі багато національних закладів вищої освіти на приділяють достатньої уваги вивченню і використанню сучасних інформаційних технологій у сфері туризму, яка навіть відмежовується від інновацій у галузі інформаційно-комунікаційного менеджменту.

Представлена програма однаково обґрунтовано і достовірно розкриває як теоретичну складову підготовки докторів філософії, як майбутніх вчених та викладачів, що у достатній мірі володіють сучасним апаратом наукових досліджень, так і її практичну частину, представлену професійними навчальними дисциплінами. Це дозволяє підготувати висококваліфікованих спеціалістів із навичками стратегічного планування розвитку туристичної діяльності на макрорівні, управління крупними туристичними компаніями, здатних займати керівні посади у структурних підрозділах органів державної влади та місцевого самоврядування, які уповноважені вирішувати питання підтримки туристичних програм та ініціювати міжгалузеві проекти із залученням різних груп стейкхолдерів, у тому числі іноземних інвесторів.

Водночас, слід зауважити, що вибіркова складова даної ОНП "Туризм" у переліку професійних навчальних дисциплін представлена у повному обсязі, тоді як варто було б розширити пропозицію вибіркових дисциплін обов'язкової складової, з тим щоб здобувачі мали змогу отримати більше практичного досвіду у реалізації міждисциплінарних досліджень.

Вважаю, що освітньо-наукова програма зі спеціальності 242 "Туризм і рекреація", що реалізується у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на третьому рівні вищої освіти (підготовка докторів філософії), відповідає потребам науково-дослідних установ та закладів вищої освіти України, її випускники здатні забезпечити належне проведення наукових досліджень у галузі туризму, позитивно представити Україну у процесі комунікацій з міжнародною науковою спільнотою, провадити педагогічну діяльність на високому методичному рівні, тому слід надати можливість Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця і надалі готувати здобувачів за рецензованою програмою.

доктор географічних наук, професор,
завідувачка кафедри країнознавства та туризму
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

О.О. ЛЮБИЦЕВА

Згідно проф. Любіцевої О.О. засвідчує.

Секретар географ. ф-ту

Любіцева О.О.